

NAARDEN COMMITTEE — CZECHOSLOVAKIA

(Náardenský Výbor — Československo)

Telephone:
01 - 727 - 7849.

22. Ladbrooke Square.
London, W. 11.

Vážení přátelé,
sestry a bratři,

Listopad 1974. 5/VI.

na IV. Naardenském setkání v Sigmaringendorfu jsme konstatovali, že události světové politiky působí přímo i na akce a život celého československého exilu. Buď ho zpomalují nebo zrychlují.

Naardenské hnutí však jako organizace zaměřená především na dlouhodobé úkoly politickým náladám nesmí podléhat. Naše práce má hlubší kořeny než politika některých mocných diktovaná často krátkodobými interesy postrádajícími morální opodstatnění. Hlavním rysem naší exilové práce je, bylo a vždy v budoucnu musí být postavení našich snah /zájmů/ na hlubokých morálních základech. Exil sám je důsledkem neztotožnění se s lacinou a pohodlnou lží. Exil je cestou za svobodou a za pravdou. Kdo ztrácí tyto zřetele, ztrácí smysl exilu. Politické taktizování pro nás nemá smysl.

Mluvili jsme o důležitosti rozšířit naši práci do dalších sfér a o další spolupracovníky, kteří budou pracovat v týmech. Proto jsme kooptovali do výbojné skupiny v Londýně další tři členy. Prvním je známý exilový novinář redaktor R. Kopecký, profesionál v nejlepším slova smyslu, který přebírá starost o nově utvořený novinářský tým. Už se konala první schůzka zatím čtyřčlenného týmu a těšíme se, že brzy uslyšíme více. Další dva pracovníci jsou slečna Z. Pokorná a pan Lehuta. Slečna Pokorná přebírá finanční starosti hnutí a pokladnu. Pan Lehuta povoláním notář bude archivářem nejenom hnutí, ale i centrálního archivu exilových zajímavostí, kterým chceme zachraňovat materiály zanikající často v soukromých pozůstatlostech.

Tak se naplňuje naše snaha potom uvést do konce tohoto roku v činnost alespoň některé z planovaných komisí či týmů.

○ Z anglického denního tisku nebo zpravodajské služby F.C.I. jste se dověděli o návštěvě t.zv. "parlamentní delegace" z ČSR. Nověpár B. Levin už týden před jejich příjezdem napsal do TIMES obsažný článek pod názvem: "Pulling strings for the Czech Puppets". TELEGRAPH napsal o tom, jak poslanci návštěvu bojkotovali "MPs boycott Czechs visit", a konečně to řekl Telegraph ("Unwelcome visitors") z 20.XI. a TIMES ("Not our favourite Guests") z 22.XI. na plno - že jsou hosty n e v í t a n ý m i. Sir Frederick BENNETT, Mr. Victor GOODHEW M.P., a Lord St. OSWALD napsali ve svém dopise tisku podobně: že je to ostuda, aby naprosto nedemokratická skupina násilím okupantů vnuceného parlamentu byla pozvána na půdu anglického parlamentu, který je nazýván "matkou" demokracie. - Poděkovali jsme jim za tato jasná slova a podporu naší věci.

○ Čsl. socialistický rozhlas Praha uveřejnil zprávu, že jistý člen Naardenského Hnutí, který se pokouší dostat svoji manželku z ČSSR, přislíbil jako "protiúčet" dodat do Prahy všechny informace o Hnutí; zejména prý byly nabídnuty informace o býv. předsedovi a tajemníkovi. Soudíme však, že jde o další podvrh komunistické propagandy a že zprávy o Hnutí dodal některý z placených agentů Prahy, který se vrátil nedávno do ČSSR. (V minulosti byly padělány i oběžníky N.H., a na základě zfalšovaných údajů se "pražské gestapo" pokoušelo zdiskreditovat zcela nevinné lidi.

○ E.L.G. (European Liaison Group) - N.H. je jeho činnou složkou ve V. Britanii - uspořádalo zajímavou diskusi se známým dissidentem Viktorem Fainberg-em v polském Ohnisku, v úterý 3.XII.

○ Z exilového tisku se dovídáme, že Rada Svobodného Československa nastupuje do nové práce. 28.-29.IX se sešlo její Zastupitelstvo, aby pojednalo o situaci ve vlasti, o současných poměrech mezinárodních i v exilu. Rada, která začala v r. 1948 jako "politická reprezentace" III. exilu si vytýčila jako hlavní úkol "boj za lidská práva" pro naše národy - též cíl, který si N. H. vytklo při svém vzniku v r. 1968. Znamená to stejnou základnu činnosti a nejlepší předpoklad pro plodnou a účinnou spolupráci. RSC rozšířila své řady o příslušníky nového exilu (vlna 1968). Nový výkonný výbor má celkem 37 členů (24 Čechů a 13 Slováků). Předsedou zastupitelstva byl zvolen Rudolf Fraštacký, místopředsedy: Čeněk Torn a J. Sarkanič. Členy předsednictva jsou: prof. M. Povolný (předseda), Dr. Jos. Mrázek (místopředseda), dr. Jiří Horák (tajemník), Vavro Ryšavý (fin.ref.), dr. Ján Papánek (zahraníční záležitosti), dr. Rad. Luža (čs. záležitosti), dr. Jiří Škvor (tisk a kultura), Dr. Martin Kvetko a dr. Adolf Klimek.

○ 10.XII. - ve výroční den Deklarace Lidských práv uspořádala E.L.G. European Liaison Group a N.H. úspěšné protestní shromáždění, které vedl známý ruský disident (od jara na svobodě) V. Fábberg. Zástupci organizací: polských, maďarských, jihoslovaňských, litevských, lotyšských, ukrajinských, gruzínských - a přirozeně n a š i ch - se shromáždili s vlajkami a transparenty na Ladbroke Square, odkud odešli k budově ruského vyslanectví: Nápisy žádaly: "HUMAN RIGHTS FOR ALL" - "Lidská p r á v a pro všechny" a jednotlivé národnosti měly zmíněny své vlastní země! Tištěné l e t á k y, které byly rozdávány kolem-jdoucím, připomněly podrobněji důvod manifestace. Dokonce i manželka ruského diplomata dostala leták!

Většina účastníků odevbrala se pak ještě k městské Hale - London County Hall, kde byla na recepci ruská obchodní delegace; jak její členové tak jejich hostitelé mohli z transparentů a plakátů vyčíst poselství: "Respektujte l i d s k á p r á v a !"

○ "Darujte dobrou českou k n i h u !" - bývalo heslem za starého Rakouska - a je aktuální i d n e s i N.H. je ochotno pomoci v propagaci. Obrátili jsme se už na exilní vydavatelství, aby nám zaslala propagační materiál. Rozešleme jej krajanským organizacím časopisům i spolkům, jakož i krajanům ve Velké Británii (posíláme Věstník na 900 adres). Zde jsou a d r e s y - na nichž si můžete přímo knihy objednat.

1. KŘEŠŤANSKÁ AKADEMIE (která má 4 edice: náboženskou, katechetickou, Vigilie a Studium)

Velehrad, Via Concordia 1,
00183 R o m a I T A L I A.

2. KONFRONTACE - Konfrontation Verlag, (Právě je v tisku: Souostroví
Rautistrasse 159, GULAG od
CH - 8048 Zurich - SWITZERLAND. A. Solženicyna)

3. C.C.C. BOOKS (Czechoslovak Cultural Club) (předseda Jos. Staněk)
Postbus 4149
H a a r l e m - Nederland.

4. INDEX - D - 5 Koln 41, Postfach 410511
B.R.D. - West Germany.

5. "68 PUBLISHERS" T o r o n t o , Box 695, P.S. "A",
CANADA.

6. Edice SVĚDECTVÍ 6, rue du Pont de Lodi,
P a r i s 6e, FRANCE.

Čtení pro d ě t i a mládež: " R A D A R " Via Concordia 1.,
00183 R o m a - I T A L I A.

(Naše příloha "Co dělat" - pojednává o tom, jak je důležité zachovat mládeži mateřský jazyk - a u všech probudit zájem o národní k u l t u r u).

○ "DETENTE?" Po návštěvě březněva v Paříži se o ní opět mluví. A přece politika D e t e n t e je nebezpečná tím, že uspává bdělost anti-komunistů, přispívá k ideové ochablosti a dokonce sterilitě a vyvolává ne-realistické naděje. DETENTE nic neřeší, jen řešení odkládá a tím napomáhá, byť i neúmyslně, komunistické infiltraci. Mezinárodní uvolňování je nemožné bez vnitřního uvolňování v Sovětském svazu, a to diktátoři v Kremlu nepřipustí.

"Náš p r o g r a m" je teorie t r a n s f o r m a č n í. Vychází z poznatků, že i dosavadní západní systémy mají závažné nedostatky, že "status quo" je neudržitelný, a že je tedy třeba připravovat n o v ý s o c i á l n í ř á d , který by odpovídal požadavkům p l n é h o rozvoje lidské osobnosti v š e c h o b ě a n ů; potřebám vyvolaným populační explozí a podmínkám technologického pokroku. Je třeba úplné transformace na obou stranách Železné opony".

"Stagnace koexistence je největším našim nepřítelem... Komunismus - (stejně jako nacismus) je režim, který odhodil přirozenou etiku a degradoval politiku na záležitost převážně mocenskou, tedy nelidskou. Komunismus zotročuje už nyní velkou část světa, a infiltrace svobodných zemí je usnadněna jejich morálním úpadkem a sociální nespravedlností. Je třeba i d e o v é o f e n s i v y: nestačí jen negativní kritika komunismu - dynamika nového řádu, založeného na etických zásadách - svou duchévní, vnitřní a pozitivní silou povede k řešení (a tím i porazí přítomný systém) (Podnětné náměty k tvůrčímu dialogu najdete v ROZPRAVÁCH, které vydává: Společenství nového řádu, 4/520 Drummond Street, CARLTON, Vic., 3053, A u s t r a l i a .)

"Kdykoli jsme zvítězili - dále se to pokaždé více převahu
d u c h a , nežli mocí fysickou" (Fr. Palacký)

Úspěchu ve všech úkolech dosáhneme lépe a jistěji a účinněji, půjdeme-li společně a svorně s j e d n o c e n í . K tomuto nabídlo od počátku a stále nabízí své služby a pomoc Naerdenské Hnutí.

C o d ě l a t ?

bylo téma přednášky red. R. Kopeckého v I. listopadovou sobotu. Tímto souhrnem chceme seznámit také mimo-londýnské s některými důležitými poznatky a podněty.

"Vidíme žalostný stav našeho exilu: jsme rozděleni názorově i organizačně, často i rozvaděni malichernostmi. Naše akce jsou neúčinné. Nepřiblížili jsme se k jednotě, jež by našim pokusům o akce dala průbojnost. A naše řady řídnu, ač se počet uprchlíků z ČSR zvětšuje. Příslušníci exilu se stávají l h o s t e j n ý m i k osudu národa, z něhož vzešli..."

Třeba zkoumat p ř í č i n y tohoto zjevu a uvážit, jak je překonat; zjistit, co je našim nejpřednějším ú k o l e m , a jak jej zdolat.

Hned na začátku exilního života jsme se dopustili té chyby, že jsme nezpytovali příčiny našich katastrof, ani jsme se dost nezamyslili nad tím, do jaké situace jsme přišli, a jsou-li v ní vhodné a k cíli vedoucí prostředky a metody, pro něž jsme se - z duševní pohodlnosti - rozhodli.

Historie je velkou učitelkou, ale kdo si nedá pozor, může z ní snadno vyvodit poučení velmi pochybné. To se stalo v našem případě. Před našimi zraky stál lákavý vzor průběhu obou našich zahraničních akcí za obou světových válek. Myslili jsme, že můžeme jít stejnou cestou, ale neuvědomili si, že jsme se ocitli v situaci zcela odlišné. Obě zahraniční akce se konaly za příznivých pro ně předpokladů. My jsme přišli do situace krajně nepříznivé.

Pro úspěch naší I. zahraniční akce bylo rozhodující, že začala za v á l k y , a v ní se rozvíjela. Nebýt války, nebyla by vůbec možná. DOHODA, donucená vést válku proti Trojspolku, činila tak dlouho neúspěšně, a byla rozhodnuta nepřítel nejen porazit, ale také potrestat. Za této situace se dalo snadno přijít s našimi požadavky, tím spíše, že jsme mohli nabídnout aktivní p o m o c .

Také zahraniční akce II. světové války mohla vykazovat úspěchy teprve, když již na bojišti tekla krev. Bez války byla nemyslitelná. A zase tu byla skutečnost, že jsme chtěli to, co již v podstatě chtěla protinacistická koalice. Ani v tomto případě jsme nežádali na svobodném světě něco, co již nečinil; nežádali jsme obětí přinesených v našem zájmu.

Tímto nechceme zlehčit zásluhy a oběti obou zahraničních akcí; uvádíme tyto okolnosti k plnějším pochopení situace a proto, že jejich příklad a úspěchy svedly exil k naivní víře, že lze jít docela mechanicky cestou, již šli oni.

Zmíněné akce byly umožněny tím, že se rozvinuly za války. Dnes však svět ve válce není, naopak, zoufale se snaží jí vyhnout... Za války svět hledal spojence. Dnes jich nehledá, zejména jsou-li slabí a bezmocní... a tak, pokud se svobodný svět nedostane do války, v níž půjde o jeho sebezáchovu, nehne pro nás - a jiné porobené národy - ani prstem....

Můžeme však čerpat poučení z historie... v naší minulosti je doba, která byla obdobnou se situací dnešní... Jsme v situaci, v níž se národ ocitl (i jeho tehdejší exil) v dobách po třicetileté válce, kdy se k nám svět obrátil zády... To byla doba, kdy se zdálo, že národ zanikne, a že po něm nezůstane jiné památky, než záznam v knihách dějin. A přece se zvedl zponížení a dospěl k síle, v níž byl nepřemožitelný. C o se v oněch dobách stalo a dělalo, aby národ nezahynul? Co máme konat, abychom nezankli beze stopy a bez užitku jako tehdejší exulanti?

Nejsme těmi, kteří národu přinesou svobodu. Tu si bude musit národ vybojovat sám, snad za pomoci Západního světa, až zmoudří neb k tomu bude donucen okolnostmi, - snad za pomoci ostatních národů sovětského imperia, včetně toho ruského, až zde dojde k explozi.

Můžeme a m á m e však prokázat národu s l u ž b u , jež snad bude méně nápadná než ona předchozích exilů, za to tím záslužnější. Je zvykem zahrnout všemi počtami vojáky poslední bitvy, jež přinesla vítězství. Ale poslední vítězné utkání není myslitelné bez těch, kteří je připravili, a snad i padli v předchozích bitvách, často i prohraných. Vybojovat národu svobodu za d n e š n í c h okolností je nad naše síly a možnosti; ač musíme být vždy hotovi učinit, co se udělat dá! Z a t í m však musíme p ř i p r a v o v a t předpoklady; a tím nejzákladnějším je: u c h o v a t exil, jeho národní citění, jeho odhodlání sloužit národu do posledních sil. A prostředkem k tomu je neúnavná snaha uchovat n á r o d n í o d k a z , t r a d i c e národa, protože to je to, co činí národ národem, a co mu dodává jeho sílu a životnost. To platí pro národ doma, a dvojnásob pro nás v zahraničí.

Vidíme, jak je svoboda našeho národa zašlapána v prach, jeho civilizace ničena, tradice pokrívována, a dokonce i jeho řeč kažena a postupně nahražována řečí podmanitelů. Na nás je, abychom se stali strážci odkazu předků.

To neznamená, že nemáme podnikat nic na poli mezinárodním. Pokud na to síly stačí, máme světu neustále připomínat právo našeho národa na svobodu, na důstojný lidský a národní život. Musíme dokonce zmnožit naše úsilí v tomto směru, i když se náš hlas často bude zdát "hlasem volajícího na poušti". Za dnešní situace budou mít naše akce asi podobný úspěch jako dojemný dopis Komenského Oxenstiernovi. Psát podobné projevy je jistě nutné, ale omezovat se na ně - je trochu pohodlné. Musíme konat především to, co je nejnaléhavější, musíme zachránit exil, než budeme moci zachraňovat národ.

Především to znamená: zpýtat se svědomí! V jakém duchovním styku s národem, s jeho kulturou dnes pošlapanou a tradicemi dnes vyhlazenými - žijeme i my sami? Neplatí o mnohých Jungmanova otázka: "Své vlasti nedbaje běh - jsi-li ty Čech?" Za každým krokem narážíme na neznalost národní kultury, národní minulosti, zvláště od doby národního probuzení; na neznalost národních tužeb a tradic, na neznalost naší národní civilisace vůbec. Často narážíme na vědomosti žalostně pokřivené, tím trpí - bez vlastní viny - zejména ti, kteří přišli po r. 1968. (mladší generace.). Co jsme učinili, abychom odčinili nedostatky zaviněné nesvobodnými školami, nesvobodným tiskem, nesvobodnou literaturou a besvobodným veřejným životem?

Řeknete: nedostatky exilu nejsou ještě národní pohromou! Národ zřejmě nezanikne, zmizí-li někde beze stopy jeho maličký odštěpek. Bude však poškozen tímto zánikem, zmizí-li tento odštěpek, aniž by mu prokázal službu, jež je jeho povinností, totiž záchranu vědomostí o národě, jeho tradicích, a o celé podstatě národní osobitosti. A tuto povinnost musíme vykonat především... Pro nás není úděl blanických rytířů, kteří pod praporem sv. Václava přispěchají v rozhodné chvíli, aby přinesli národu svobodu; náš úděl, ač neméně důležitý, je méně okázalý: jsme jen skromnými dělníky, kteří se nezapiší do dějin; máme být skromnými a obětavými buditeli, kteří burcují národ potlačený a ponížný z jeho hlubokého spánku, jenž by mohl být spánkem smrtelným! To je náš úkol!

Nepodceňujeme národ doma nebo jeho odolnost. Historie nás poučuje, že po době temna přišlo národní probuzení, jež vedlo k slavné době předmnichovské republiky. Ne zázračným počinem, ale prací lidí, kteří pochopili, že všechno závisí na věrnosti k národním tradicím. V dnešní době temna je třeba buditelů, kteří uchovávají odkaz, jenž, ač zastíněn, spočívá hluboce v podvědomí národa a jeho příslušníků. O tom, že se národ nezměnil, svědčí události z r. 1968... Byl to mohutný otřes, který nejen ukázal světu nezlomnost našeho lidu, ale také - což je důležitější - probudil ve všech duších vzpomínky na lepší minulost... i víru v lepší budoucnost, stejně jako osvěžil a posílil tradice žijící v podvědomí národa, jež nikdo a nikdy nevyhladí. Bárod dokázal, že i pod útlakem zůstává tím, čím byl... A proto zůstává toto období nezapomenutelné, a má být vzpruhou i nám, kteří jsme snad někdy o národu a jeho odolnosti zapochybovali. Národ neselhal, spíše zklamal exil, protože nežije stejnou vírou jako ti doma!

Stará řecká báje mluví o hrdinovi, jenž nabýval nové síly, kdykoli se dotekl rodné půdy. Tou rodnou půdou, jež má dodat síly, abychom nesli břímě exilu a konali jeho skromné dílo, je právě národní cítění, styk s národní kulturou a národními tradicemi.

Nevejme druhé na pomoc, ale sami se dejme do práce! Snažme se: vytvořit zdravý, čilý národní život v našich krajských obcích! překonat netečnost a lhostejnost těch, kteří zapomínají, proč jsou v exilu. Bude potřeba diskusí, snad i celých přednáškových cyklů o historii a tradicích; přivádět lidi, aby znova četli dobré české knihy; prostě obnovit národní a kulturní život v zahraničních střediscích; zabraňovat odnárodnění se; tím, že získáme posilu stykem s duchovním odkazem předchozích generací, nabudeme síly plnit další úkoly."

V diskusích se pak debatovalo o konkrétních možnostech a úkolech: školky pro ty nejmladší; kluby pro mládež; diskusní kroužky (o různých otázkách duchovního rázu); studojní komise pro otázky historické, politické, národohospodářské atd.)

Tisk, noviny a zvl. knihy a jejich podpora.

Na poli mezinárodním: úzká spolupráce s organizacemi: ACEN, AMNESTY International, exilový PEN Club a E.L.G. (European Liaison Group)

Doma v pomáhat rádiem, tiskem v televizi... zvl. nezapomínat na důležitá, byť smutná výročí: 21. srpen a výročí smrti Jana Palacha.

Naším heslem v další činnosti v nastávajícím Novém roce budiž:

jednak: "NEZAPOMÍNÁME" na oběti a utrpení domova,

jednak: "Věrní zůstaneme" národnímu, kulturnímu odkazu!

S přáním požehnaných svátků
a úspěšného Nového roku

Dr. Pavel Krug
místopředseda

Ing. B. Kobliha
gen. tajemník

Dr. Andrej Slovák
předseda